

predsedovia ONV a všetci poslanci kraja. Porade predsedal posl.(anec) Gaj. Bola vypracovaná rezolúcia na kompetentné poverenictva, aby táto cesta bola pojatá do dvojročného plánu.

Pri tejto príležitosti dal za základ pre založenie národohospodárskeho zboru pod názvom "Ponitriansky národohospodársky zbor". Jeho členmi sa majú stať všetky väčšie priemyselné podniky ONV a iné korporácie. Pokladáme zriadenie tejto inštitúcie, ako národný front. V národohospodárskom zbore stranická politika, by bola neutralizovaná. Predsedom prípravného výboru Národohospodárskeho zboru je p.(án) posl.(anec) M. Gaj.

Slovenský národný archív Bratislava, f. Demokratická strana II., kart. I.

Dokument č. 97

List Predsedníctva KSS vedeniu Demokratickej strany z 15. februára 1947 o usporiadaní vzájomných vzťahov

Bratislava 15. II. 1947.

Titl.

Predsedníctvo Demokratickej strany,

B r a t i s l a v a.

Predsedníctvo KSS rokovalo na svojom zasadnutí dňa 10. t. m. o ponuke, ktorá bola dňa 5. t. m. tlmočená delegáciou Vašej strany, skladajúcou sa z p.(ána) predsedu Dr. Lettricha, p.(ána) podpredsedu SNR Poláka a p.(ána) povereníka Josku našim zástupcom a schválilo výsledky tohto spoločného rokovania.

KSS záruku odstránenia príčin ďalekosiahlych politických diferencií a umožnenia plodnej spolupráce našich strán v NF vidí predovšetkým v úprimnej a dôslednej demokratickej politike a najmä v skoncovaní s tendenciami, usilujúcimi o legalizovanie a tolerovanie ľudáctva v našom verejnom živote. Z tohto hľadiska bolo by veľmi želateľné, aby predsedníctvo DS zaujalo meritórne stanovisko k materiálu, predloženému proti poslancom Dr. Bugárovi, Dr. Kempnému a Dr. Staškovi, naším listom č. zo dňa.

Svorná spolupráca našich politických strán v rámci NF musí sa ďalej prejavovať v urýchlennom a dôslednom zakončení pozemkovej reformy, pričom osobitnú pozornosť doporučujeme venovať energickému a spravodlivému prevádzaniu pridelovacieho pokračovania u skonfiškovaného pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov a kolaborantov. V záujme upokojenia našich roľníkov pokladáme za potrebné, aby boli urobené ihneď opatrenia na odovzdávanie agendy vykonávanej doteraz Roľníckou komorou, Jednotnému zväzu slovenských roľníkov. Upokojenie našej dediny, ako aj spoluprácu našich politických strán by tak isto veľmi podporilo, keby DS zrevidovala svoje doterajšie záporné stanovisko k osnovám zákonov, pripravených Ministerstvom pôdohospodárstva /osnova zák.(ona) o revízií prvej pozemkovej reformy, o úprave dedičského práve, o sceľovaní pôdy, o úprave poľovníctva, o pomoci roľníkom pri uskutočňovaní úloh dvojročného plánu/. Nakoľko všetky tieto osnovy

zákonov hovoria veľmi jednoznačne v prospech nášho roľníctva, nazdávame sa, že DS pri dobrej vôli nebude ťažké dospieť s nami v týchto veciach k spoločnému stanovisku.

Ďalší komplex otázok, kde by sa veľmi žiadal spoločný postup našich strán, je energetický boj proti povojnovej demoralizácii, proti čiernemu obchodu, korupcii a všetkým výhonkom špekulantstva a parazitizmu. V tejto súvislosti bolo by osožné, keby DS spolu s nami zaujala veľmi rozhodné stanovisko proti tým, ktorí svoje postavenie zneužili na poškodzovanie verejného záujmu /štátu a ľudu/, alebo ku krytiu takéhoto poškodzovania. Konkrétne máme tu na mysli najmä aféru okolo Sedliackej banky a Zväzu pôdohospodárskych družstevných liehovarov.

V celkovej našej domácej i zahraničnej politiky trváme na tom, aby sa naše strany pridržali pevne Košického vládneho programu a robili jasnú a zásadnú demokratickú a slovenskú politiku.

Pokladáme pritom za samozrejmé, že dorozumenia medzi DS a KSS, ktoré máme na zreteli, nebude vylučovať ostatné dve slovenské politické strany zo spolupráce a že zmysel takéhoto dorozumenia môže byť iba zlepšenie práce a činnosti slovenského NF. V tejto súvislosti žiadalo by sa taktiež osvetliť postoj DS k všetkým nestraničným záujmovým a odbojovým organizáciám /odborníci, partizáni, ZPROV, ZSŽ, ZSM atď./, aby v duchu Košického vládneho programu mohli byť eliminované všetky javy, narúšajúce jednotu nášho národa. Sme napr. presvedčení, keby DS pevne stála za myšlienkou jednotnej telovýchovnej organizácie a túto podporovala, že by už bolo skoro možné zlikvidovať terajší stav neistoty roztrieštenosti, ktorý je nanajvýš škodlivý a neželateľný.

Ďalej predsedníctvo KSS zdôrazňuje, že predpokladom každej úprimnej spolupráce je lojálne dodržiavanie prijatých uznesení a dohôd a v tejto súvislosti musíme, žiaľ, poukázať na dvojnásobné porušenie uznesení posledného zasadnutia /z 23. a 24. jan.(uára) t. r./ NF, keď:

1./ Ústredný orgán, DS, "Čas", i napriek jasnej dohode, že o priebehu a uzneseniach NF vydaná bude objektívna úradná správa, uverejnil svoje osobitné stranícko - politicky skreslené komuniké o prerokovaných otázkach pozemkovej reformy.

2./ P.(án) Povereník Josko uverejnil v ústrednom orgáne DS, "Čase", správu o veciach okolo Sedliackej banky, hoci NF sa jednomyselne uzniesol, že treba "vyčkat' rozhodnutie revíznych orgánov".

No, treba konštatovať, že i zo starších uznesení NF ostali mnohé neuskutočnené, predovšetkým pre rozhárané pomery v NF, ktoré znemožňujú, aby tento zbor, ako aj ostatné slovenské národné orgány, /ZP, SNR/ pracovali plodne a aktívne.

Dovoľujeme si poukázať menovite na tieto doteraz nerealizované uznesenia NF zo dňa 4. nov.(embra) 1946.

1./ Národný front sa uznáša vyzvať odbojové organizácie, aby do jedného mesiaca predložili proti prevereným, i neprevereným úradníkom kľúčových pozícií vážne a odôvodnené námietky preverovacej komisii, ktorú bude tvoriť predseda a podpredseda ZP a po jednom zástupcovi SD (sociálnej demokracie) a SS (Strany slobody). Do komisie sa má pozvať aj zástupca tej ústrednej odbojovej organizácie, ktorá proti jednotlivým osobám predložila námietky, aby tieto predniesol. Komisia učiní patričné opatrenia, ako sa má s predloženým materiálom naložiť. V prípade, že námietky proti jednotlivým osobám obstoja, ZP uloží príslušnému povereníkovi previesť obnovu preverenia.

2./ Strany SNF zvolajú spoločne v jednotlivých oblastiach a okresoch národohospodárske konferencie, zložené zo zástupcov MNV a ONV s odborníkom a zástupcov jednotlivých zložiek obyvateľstva, kde sa majú riešiť naliehavé otázky, vyplývajúce z dvojročného plánu.

3./ SNF zriaďuje komisiu NF, zloženú zo zástupcov všetkých strán /po jednom/, ktorá sa má zaoberať otázkami dvojročného plánu, má pracovať v hospodárskom komitáte pri ZP a koordinovať tak prácu politických strán so ZP pri prevádzaní dvojročného plánu a napomáhať úradom politickou cestou pri výstavbe Slovenska. Strany oznámia svojich zástupcov predsedníctvu ZP.

Predkladajúc Vám tieto svoje pripomienky, dovoľuje si Vás požiadať, aby predsedníctvo DS zaujalo k nim svoje stanovisko tak, aby vzájomná spolupráca v NF mohla byť obnovená na jasnej ideovej a pracovnej platforme, ako aj na vzájomnej dôvere.

S prejavom hlbkej úcty

Slovenský národný archív Bratislava, f. Demokratická strana II., kart. I, č. 48.

Dokument č. 98

List V. Šrobára prezidentovi E. Benešovi z 22. februára 1947 o československej myšlienke.

Trenčianske Teplice 22. 2. 1947

Pán prezident, milý priateľu

Vyslovujem Ti úprimnú vďaku za nás všetkých, ktorí máme radi našu Československú republiku za reč, ktorú si predniesol pánom z Československej spoločnosti. U nás verných vzbudila veľkú radosť a v kruhoch iných akýsi otras zo spánku a či driemot.

Je jasno po tejto reči na všetky strany: Každý vie, čo nás očakáva i tu i u Vás za Moravou a (po)ďľa toho nech sa politici a národ chovajú medzi sebou i voči ľudu. Už si nikto nebude môcť zahrávať na extra vlastenectvo české a na extra slovenské, lebo je len jedno a môže byť len jedno jediné: československé.

Chodilo sa okolo tejto otázky ako okolo horúcej kaše. Páchali sa všelijaké záludné myšlienky a neúprimnosť tu i tam u Vás. Urobil si tomu koniec raz navždy.

Je jasno a po veľkom prekvapení v Bratislave nastáva obrat k poctivému presvedčeniu o našej jednote i v kruhoch, ktoré stále nevedeli zabudnúť na samostatnosť slovenského štátu. Uľahčil si nám prácu na konsolidácii razom a za to Ti ďakujem menom svojim i svojich priateľov.

Osobne: píšem teraz o rokoch 1939 - 1945. Veľmi by mi uľahčil prácu materiál z Tvojho fasciklu, menovite v rokoch 1943 - 1945. Nemám doslovné texty svojich a Tvojich odkazov a správ.

Rok 1939 mám už hotový. Roky 1943, 1944 mám riadne písaný denník, ale bude ho treba doplniť práve uvedenými textami.

Pre opis stavu o pobyte v Chuste a o všetkom, čo sa okolo toho stalo, mám už doplnený materiál a ...bude hotová knižočka.

Prijmi znova moju vďaku a srdečný pozdrav i pre pani prezidentovu.

Tvoj oddaný

V. Šrobár.